

Kâinat ağacının manevî çekirdeği: Kalp

Kalbin lügat manası, 'insanın manevî bünyesinde hislerin merkezi; gönül, dil; her şeyin ortası, alıcı noktası, merkezi' olarak ifade edilmektedir.

Risale-i Nur Külliyyatındaki manası ise kısaca şöyle izah edilmiştir: Kalb, "ekser envain bir çeşit muhtasar fihristesi ve bir küçük numune haritası ve şecere-i kâinatın bir mânevî çekirdeği ve ekser esmâ-i İlâhiyenin incecik bir aynası..."¹

Risale-i Nur'da geçen kalbin izahından yola çıkarak kalb için söylenebilecek anahtar kavramları şöyle sıralayabiliriz:

* İlâhî bir cevher,

* Lâtife-i Rabbaniye;

* (Bilgi ve düşüncenin kaynağı, anlama, kavrama, düşünmenin cihazı) duygu ve lâtifelerin sultanı;

* (Sorumlu ve yükümlü olma niteliği katan) insanın merkezi ve karargâhı.

Üstad Bediüzzaman kalbin, vicdan ve dimağın kanallarıyla bağlantılı bir şekilde vazife gören mühim bir lâtife olduğunu ve bu vazifesi ile bir komuta merkezi olduğunu şu şekilde dile getirmiştir:

"Kalbden maksad; sanevberî (çam kozalağı gibi) bir et parçası değildir. Ancak bir lâtife-i Rabbaniyedir ki, mazhar-ı hissiyatı, vicdan; ma'kes-i efkârı, dimağdır. Binaenaleyh o lâtife-i Rabbaniyeyi tazammun eden o et parçasına kalb tabirinden şöyle bir letafet çıkıyor ki; o latife-i Rabbaniyenin insanın maneviyatına yaptığı hizmet, cism-i sanevberînin cesede yaptığı hizmet gibidir."²

Ayrıca bu hakikatin menbainı gösteren hadisler de mevcuttur. Peygamber Efendimiz (asm) kalbin hem maddî hem de manevî anlamda ne derece önem arz ettiğini bir hadislerinde şöyle beyan etmektedirler:

"Vücutta bir et parçası vardır. O iyi olursa bütün beden iyi olur, o kötü olursa bütün beden kötü olur. Bu et parçası kalptir."

Üstad Bediüzzaman Hazretleri Şuâlar'da "kâinat ağacının manevî çekirdeği"³ olarak tasvir ettiği kalbin; bir kumandan hükmünde olduğunu ve lâtifelerimizin ise onun askerleri mahiyetinde olduğunu açıklayarak bu hadis-i şerifi izah etmektedir.

Yapılan son bilimsel araştırmalara göre ise insan vücudunda en güçlü elektromanyetik alanın kalpte olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmalarda, kalbin manyetik alanının beyninkinden 5 bin kat daha güçlü olduğu anlaşılmıştır. Ve bir takım cihazlarla beden 4 metre ötesine kadar kalbin manyetik alanı olduğu tesbit edilmiştir. Kalbin oluşturduğu bu manyetik alan vücuttaki diğer organlarla iletişimi sağlamaktadır. Özellikle beynimiz de gerekli olan sinyalleri kalpten

almaktadır. Aslında bütün bilgileri duygular aracılığıyla beyin ve diğer organlara dağıtan organ yine kalptir.

Araştırmalar; elektro manyetik alanın, sadece duygular aracılığıyla değil düşünce ve kanaatin de manyetik alan üzerinde etkisinin olduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra kalpte bir titreşime dönüştürülüp yayılan ve iletilen inanç, duygu ve düşünceler çevremizi de etkilemektedir. Bu araştırma neticesinde yine kalb-insan-kâinat arasındaki bağlantının ne kadar tesirli bir kuvvette olduğu sonucu gözler önüne serilmektedir.

Kalbin insan için ne kadar büyük bir merkezi teşkil ettiğini hadis-i şeriflerden ve yapılan son çalışmalardan idrak etmekle beraber kalbin manevî makamının neden ehemmiyetli olduğu meselesini Bediüzzaman Hazretleri şu ifadelerinde mücmel bir şekilde izah etmektedir:

“Kâinatın hülâsası olan zîhayat ve zîhayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan enbiya, evliya, asfiyanın hülâsası olan kalbler...”⁴

Bu ifadede yer alan kalb kavramının mahiyeti şöyle formülize edilebilir:

* İnsan, kâinatın esas maksadı ve çekirdeği;

* Kalp de insanın çekirdeği

* Kalp ve insan = birbirine zarf ve mazruf

Binaenaleyh “kâinatın çekirdeğinin çekirdeği olan kalbin” hayatın mihrini olduğu hakikati böylece açığa çıkarılmaktadır. Çünkü ‘kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükmünde bulunan ve küçüklüğü ile beraber manen kâinat kadar inbisat edebilen müstakim ve münevver akıllar, selim ve nurani kalbler’⁵; kâinatı mütalâa edip derslerini alarak hakikate giden kapıları açmaktadırlar. Böylelikle ‘hayat ne imiş, insaniyet ne imiş, İslâmiyet ne imiş, iman-ı tahkiki ne imiş, marifetullah ne imiş, muhabbet nasıl olacakmış’⁶ dersini alarak yaratılış hakikatimizi idrak etmemize vesile olmaktadır.

Ayrıca; Cenâb-ı Hakk’ın bize ikram etmiş olduğu her bir lâtife, rahmet hazinesinin birer anahtarı hükmündedir. Ancak her bir âlemin anahtarı, iman vesikası ile o kıymetli cevherlerden istifade edebilmektedir. Lâtifelerin hükümdarı olan kalbin ise kendine has önemli bir hususiyeti bulunmaktadır. Şöyle ki: Rabbani konuşmalar hükmünde sayılan bazı sadık ilhamlar; kulun kabiliyetine göre kalb telefonu vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Ve gayb âleminin perdelerinin aralanması hüşyar olan kalplere mahsus kalmaktadır. Evet Hâlık-ı Kerîm kalbi öyle bir özellikte yaratmıştır ki harita ve fihrîste gibi şehadet ve gayb âlemleriyle irtibat halindedir.

Bu noktada “Kalbimiz neden böyle ihatalı bir surette yaratılmıştır?” sorusu ile muhatap olmaktadır. Çünkü kalbin böyle hazinelere giriftar olması onun çok kıymetli bir vazifesi olduğunu bizlere ihtar etmektedir.

“Cenâb-ı Hak kalbin bânîsini; iman, marifet ve muhabbet için yaratmıştır.” Ve kalb, âyine-i Samed’dir. Yani ölmeyen ve bozulmayan kalbler, O’ndan başka hiçbir zata ve şeye kul olmayı istememekte ve her şeyin tek sahibi olan Zata en derin bağlantı kanallarıyla intisap etmeyi fitratında derc etmektedir. Belki de bu nedenledir ki; kalbi iman nuruyla nurlanmış bir âbidi, küre-i arz bomba olup patlasa ihtimal ki korkutmaz. O patlama onun için Kudret-i Samedaniyenin bir tecellisi olduğundan, onu büyük bir lezzet ve hayret ile seyretmektedir.⁷

Bununla beraber kalbe yerleştirilmiş olan ve kıymetli, lezzetli bir his olarak ifade edilen muhabbet hissi; tevhid hakikatinin sırrıyla insanın makamını kâinat kadar büyüterek mü’mini, mahlukata nazenin bir sultan olmaya lâyık etmektedir. Kısacası imanlı kalpte marifetullah ve muhabbetullahın izhar olunmasıyla insan Rabbiyle muhatap ve mahlûkata da sultan makamına erişmektedir.

Hülâsa olarak hikmet hazinesi ve sebeb-i saadetimiz olan Risale-i Nur kalb hakikatini pek çok cihetlerle aklımıza yakınlaştırmaktadır. Ancak biz burada yalnız kâinat ağacının çekirdeği timsaliyle; kalb kavramının nazarımızı celbeden kısımlarını muhtasar olarak ele almış bulunmaktayız. Kalbin ne derece mühim bir lâtife olduğunu bir kez daha hafızalarımıza naksettirebildiysek ne mutlu bize...

(Bu çalışma, 2012 senesinde Yeni Asya Düzce hanımlar eğitim komisyonu ile hazırlanmış olan kavram çalışmaları notlarından derlemelerle oluşturulmuş bir yazıdır.)

Şeyma TÜRKAN 22 Ekim 2015, Perşembe

Dipnotlar:

- 1- Bediüzzaman Said Nursî, Şuâlar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 42.
- 2- Bediüzzaman Said Nursî, İşaratü'l-İ'caz, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 130.
- 3- Bediüzzaman Said Nursî, Şuâlar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 42.
- 4- Bediüzzaman Said Nursî, Şuâlar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 99.
- 5- Bediüzzaman Said Nursî, Asa-yı Musa, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 179.
- 6- Bediüzzaman Said Nursî, Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 561.
- 7- Bediüzzaman Said Nursî, Sözlere, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013, s. 37.